

การสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนา
ความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
THE CREATION OF SKILLS EXERCISE BY USING THE SQ5R TEACHING
METHOD TO IMPROVE CRITICAL READING JUDGEMENT FOR
MATHAYOM SUKSA 5 STUDENTS

¹รัตนาภรณ์ ทับทิมจันทร์, ²ทรงภพ ขุนมธุรส และ ³จตุรรัตน์ เกตุปาน
¹Rattanaporn Tabtimchan, ²Songphop Khunmathurot and ³Jutarat Ketpan

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naresuan University, Thailand.

¹rattanapornta64@nu.ac.th

Received: May 26, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R 3) แบบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ (E_1/E_2) ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.96/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมี

¹ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนเรศวร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ รองศาสตราจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิจารณ์ญาณ ก่อนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.47 คะแนน และ 27.13 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.20)

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ, แบบฝึกทักษะ, วิธีการสอนแบบ SQ5R

Abstract

The purpose of the research was 1) to establish and determine the effectiveness of critical reading judgement training materials analytically using the SQ5R method by the Mathayomsuksa 5 students according to criteria 80/80, 2) to compare the ability to read and judge critically before and after organizing learning activity using the critical reading judgement training materials 3) to study the satisfaction of Mathayomsuksa 5 students towards critical reading judgement training materials. The sample group consisted of 30 students from Mathayomsuksa 5 / 1 . semester 2 of the academic year 2022 which was obtained by purposive sampling. The research instruments were 1) Critical reading judgement training material 2) Lesson plan by utilizing the SQ5R method together with training material 3) Critical reading judgement ability test 4) Students' satisfaction questionnaire with critical reading judgement material that utilizes SQ5R. The data were analyzed with mean, standard deviation, dependent t-test, and efficiency proportion values (E_1/E_2). The research was founded that: 1) The construction of critical reading judgement training material to be efficiency (E_1/E_2) values of 88.96/87.00 which higher than 80/80 criterion 2) The average score of critical reading judgement skill during the Pretest and Post-test after learning with critical reading judgement training material and SQ5R were 19.47 and 27.13, which the post-test score significantly higher than the pretest and higher than the statistically different score at .05 level. 3) the overall satisfaction of the students toward the training material construct and plan by using the SQ5R method was the most satisfied ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.20)

Keywords: Critical Reading Judgement, Training Material, Using the SQ5R Teaching Method

บทนำ

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาและการแสวงหาความรู้ในแขนงต่าง ๆ การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาและเพิ่มพูนความรู้ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก สามารถแสวงหาความรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ และข่าวสารต่าง ๆ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการรับสารเหล่านี้ต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้ในการแยกแยะ และประเมินค่าสารที่อ่าน หรือได้รับจากสื่อต่าง ๆ การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้สามารถดำรงชีวิตไปใช้กับชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนนอกจากจะสอนให้นักเรียนอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธีแล้วควรฝึกฝนให้เป็นผู้อ่านเป็นด้วย (โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร, 2550, อ้างถึงใน ยุพคินไชยรบ และนฤมล อินทร์ประสิทธิ์, 2554: 71)

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และได้กำหนดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของการอ่านไว้ว่า การตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผลคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต วิเคราะห์วิจารณ์ และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 14) ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นสิ่งจำเป็น แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นักเรียนขาดทักษะการอ่านโดยไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ตีความจากเรื่องที่อ่าน

จากการสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร พบว่าปัจจุบันประสิทธิภาพในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้ปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ยังไม่ประสบความสำเร็จและได้กล่าวถึง ปัญหาเรื่องการอ่านหนังสือไม่เข้าใจ หรืออ่านไม่รู้เรื่องนั้นเป็นปัญหาสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง (ปฐมพร ดำงาม, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2565)

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาจากความสำคัญของการอ่าน สภาพและปัญหาในปัจจุบันทำให้ผู้วิจัยทราบถึงสภาพปัญหาผู้วิจัยจึงมีความสนใจแนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ ซึ่งเป็นแบบฝึกที่ต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยเรื่องโดยละเอียด รอบคอบ นอกจากนี้มีนักวิจัยหลายท่านได้กล่าวถึง แบบฝึกทักษะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ศุภรณ์ ภูวด (2553) ได้ศึกษาผล

จากการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 83.95/85.14 จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและนำวิธีสอนอ่านแบบ SQ5R มาใช้กับการจัดการเรียนรู้เพื่อจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญู โพธิ์ศรี (2562, หน้า 43) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R นั้นได้เพิ่มขึ้นตอนจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ3R ของโรบินสัน (Robinson) เข้าไปอีก 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเขียนบันทึก (Record) เพื่อให้ผู้เรียนได้จดบันทึกสาระสำคัญและสิ่งที่สำคัญ และได้เพิ่มขึ้นตอนการวิเคราะห์วิจารณ์ (Reflect) เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากบทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้ว เพื่อสะท้อนความเข้าใจของผู้เรียน จึงทำให้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R มาช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 หน่วยแบบฝึก ได้แก่ แบบฝึกหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จากข่าว แบบฝึกหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จากบทความ แบบฝึกหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จากนิทานชาดก และแบบฝึกหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จากวรรณกรรมในบทเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Per-test and Post-test) เป็นแบบปรนัย 1 ฉบับ ชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามตาราง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร $\frac{E_1}{E_2}$ หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ หาค่าดัชนีความยากง่าย (p) ดัชนีอำนาจจำแนก (r) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ KR-20 ใช้การทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระ (Dependent Sample t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพ ($\overline{E_1/E_2}$) ของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพ ($\overline{E_1/E_2}$) ของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน

รายการ	ผลการสอบระหว่างเรียน				ประสิทธิภาพระหว่างเรียน	ประสิทธิภาพหลังเรียน
	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 3	แบบฝึกที่ 4		
คะแนนเต็ม	20	20	20	20	80	30
คะแนนเฉลี่ย	16.87	17.57	18.10	18.63	71.17	26.1
เฉลี่ยร้อยละ	84.33	87.83	90.50	93.17	88.96	87.00
$\overline{E_1/E_2}$	88.96					87.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพ ($\overline{E_1/E_2}$) ของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 88.96/87.00 แสดงว่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ จึงสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 30 คน

การทดสอบ	Mean	S.D.	\overline{D}	S.D. _D	t	Sig
ก่อนเรียน	19.47	2.874	7.67	2.057	20.418*	0.000
หลังเรียน	27.13	1.737				

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จากตารางที่ 2 พบว่า แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.47 คะแนน และ 27.13 คะแนน โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	4.62	0.25	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.23	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้	4.58	0.26	มากที่สุด
วิเคราะห์ภาพรวม	4.60	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าแสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.25) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.23) และด้านสื่อการเรียนรู้ มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.26)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลการวิจัย 3 ประการ คือ 1) การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.96/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.67) และเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นนี้เนื่องด้วยผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะขึ้นตามขั้นตอนหลักการสร้างที่มีการวางแผนเป็นอย่างดี และพัฒนาแบบฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ขั้นตอนการสอน แนวทางการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย ตลอดจนศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และวิธีการสอนโดยใช้ SQ5R ตลอดจนจิตวิทยาการศึกษาต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับครู เพื่อจะได้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย นำ

ความรู้ต่าง ๆ มาประมวลผล เพื่อวางแผนสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำหนดส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ คำแนะนำสำหรับผู้เรียน โดยมีหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข่าว หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 บทความ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นิทานชาดก และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วรรณกรรมในบทเรียน จากนั้นจึงได้ออกแบบและพัฒนาสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำไปใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง นำแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากนั้นจึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำแบบฝึกทักษะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมและประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะ และนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง จึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองแบบ 1:3 จำนวน 9 คน และแบบ 1:10 จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากที่สุด ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.96/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 19.47 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.13 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเรียนคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ5R ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สำรวจ (S = Survey) เป็นการอ่านสำรวจแบบคร่าวๆ ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม (Q = Question) เป็นการตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 3 อ่าน (R1 – Read) เป็นการอ่านละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ขั้นที่ 4 จดบันทึก (R2 – Record) เป็นการบันทึกในส่วนที่สำคัญตามความเข้าใจของนักเรียน ขั้นที่ 5 สรุปร (R3 = Recite) เป็นสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านขั้นที่ 6 ทบทวน (R4 – Review) เป็นการทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ได้อ่าน และขั้นที่ 7 วิเคราะห์ (R5 – Reflect) เป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์สิ่งที่ได้อ่านว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย โดยขยายความสิ่งที่อ่านและเชื่อมโยงความคิด ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการสอนแบบ SQ5R ทำให้ผู้เรียนมีขั้นตอนและจุดมุ่งหมายในการอ่าน และเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอ่านทำความเข้าใจ สรุปรใจความสำคัญ วิเคราะห์ วิเคราะห์ เรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นโดยใช้หลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่านอีกทั้งวิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยครูผู้สอนคอยชี้แนะแนวทางการเรียน

ให้นักเรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนของผู้เรียนได้สูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่มีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านเนื้อหาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับและด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น สามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้เป็นอย่างดี สังเกตได้จากคะแนนหลังการใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ เนื่องจากแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับวิธีการสอนแบบ SQ5R มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับวิธีการสอนแบบ SQ5R ได้ สอดคล้องกับ นิลารณ์ ธรรมวิเศษ (2546 :13) ที่กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะทางภาษาและการประสบผลสำเร็จดังกล่าวจึงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับ พระปลัดสถาพร ปุ่มเป่า (2563) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ห้วงวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ SQ5R ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดที่

หลากหลาย ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจขั้นตอนและวิธีการของกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างชัดเจน และก่อนเริ่มทำกิจกรรมในช่วงแรกครูผู้สอนควรอธิบายวิธีการอ่านแบบ SQ5R ในแต่ละขั้นให้นักเรียนได้รับทราบ เพื่อให้ให้นักเรียนระดมความคิดให้หลากหลายที่อยู่ในเรื่อง และช่วยกันระดมความคิด มีส่วนร่วมในการทำผลงาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน โดยให้คำแนะนำและคอยให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนทุกกลุ่มให้อย่างทั่วถึง รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาหรือมีการตั้งปัญหาขึ้นมาใหม่เพื่อค้นหาความชัดเจนของคำตอบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ. (2546). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่อง นิราศภูเขาทองโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อ มัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัตนภรณ์ จำรัสภูมิและศิริพงษ์ เพ็ญศิริ. (2563). *การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนประจักษ์ศิลปากร. (2550). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประจักษ์ศิลปากร พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2550)*. อุตรธานี: โรงเรียน.
- วรัญญา โปธิ์ศิริ. (2562). *การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภรณ์ ภูวัต. (2553). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมนาควาอุบลรัตน์เขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.